

FRAKNÓI-CENTENÁRIUM (1924–2024)

X. FRAKNÓI AKADÉMIA

*Fraknói Vilmos püspök, nagyváradi kanonok, az MTA-főtitkára
és a magyar történetkutatás*

(Nagyvárad, Festum Varadinum, 2024. május 02–03.)

A Nagyváradi Egyházmegye, a Fraknói Vilmos Római Történelmi Kutatócsoport (PPKE BTK)
és a Moravcsik Gyula Intézet tudományos konferenciája

2024-ben van Fraknói Vilmos halálának 100. évfordulója. Fraknói volt a vatikáni magyar történeti kutatások fő szervezője a szentszéki gyűjtemények 1881-től kezdődő fokozatos megnyitását követően. Útnak indította a *Monumenta Vaticana Hungariae*-t, majd az 1890-es években saját költségén megalapította a Római Magyar Történeti Intézetet. Nem egyedül dolgozott, a munkálatokba többen is bekapcsolódtak. Fraknói munkatársainak a szerepe fontos, római működésüket azonban még nem vizsgálta alaposabban a történettudomány. Magának Fraknóinak római éveiről, terveiről és kiváltképpen örökségéről szintén lehet még újat mondani. A róla elnevezett, 2015 óta immáron X. alkalommal szervezett Fraknói Akadémia első és második szekciójának előadásai a Vatikánban elkezdett magyar történeti kutatások hőskorát járják körbe új adatok és szempontok alapján. A harmadik szekció, Fraknói Vilmos, a „magyar Ranke” szerepét vizsgálja a modern medievisztikai és kora újkori kutatások meghonosításában Magyarországon. Újonnan elkészült életmű-bibliográfiájának elemzése mindezen túlmenően 18–19. századi munkásságára is rápillantást enged. Az utolsó két szekció előadásai a kötődését Váradhoz, Erdélyhez, MTA-főtitkári tevékenységét, továbbá a munkásságát övező vitákat, valamint publicisztikáját és halálának körülményeit mutatják be.

Május 02., csütörtök

14.00–14.30 Megnyitók (Moderátor: Tusor Péter)

Exc. és Főtiszt. Böcskei László nagyváradai megyéspüspök

Az MTA II. osztályának képviselőjében Prof. Dr. Solymosi László akadémikus

A PPKE BTK képviselőjében Dr. Birher Nándor dékán

I. szekció, 14.30–15.30 (Moderátor: Kanász Viktor)

Tusor Péter, (tudományos tanácsadó, egyetemi tanár – Fraknói KCs., MGyI, PPKE)

A Római Magyar Történelmi Intézet alapítása. Fraknói vitája a nagyváradai káptalammal és a püspöki karral

Szovák Kornél (tudományos tanácsadó, intézetigazgató – MGyI, PPKE)

Fraknói vatikáni kutatásai és a középkori magyar történelem

Fedeles Tamás (tudományos tanácsadó, egyetemi tanár, Fraknói KCs., PTE)

Pápai tizedek és adószedők a 14. századi Magyarországon. Fejérpataky László és a magyar Monumenta Vaticana

15.30–16.00 Diskusszió

16.00–16.30 Szünet

II. szekció, 16.30–17.30 (Moderátor: Szovák Kornél)

Kanász Viktor (tudományos munkatárs – Fraknói KCs.,
HUN-REN PTE-PPKE)

Nápoly bűvkörében. Óváry Lipót itáliai kutatásai

Nemes Gábor (tudományos főmunkatárs, intézményvezető –
Fraknói KCs., Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ)

*Fraknói, Lukcsics József és az egyházmegye-történetírás
kezdetei*

Kruppa Tamás (tudományos főmunkatárs, egyetemi docens –
Fraknói KCs., SzTE)

Erdély Rómában. Veress Endre vatikáni kutatásai

17.30–18.00 Diskusszió

18.00–18.30 Szünet

III. szekció, 18.30 Esti előadás (*Abendvortrag*)

Rupert Klieber (professor emeritus – Universität Wien,
Katholisch-Theologische Fakultät)

*Der ungarische Episkopat von 1804 bis 1918 im Spiegel des
Lexikons „Die Bischöfe der Donaumonarchie” (Band I: Das
Königreich Ungarn, 2020)*

(Forgó András tolmácsolásával)

Május 03., péntek

IV. szekció, 09.30–10.30 (Moderátor: Solymosi László)

Ráczy György (főlevéltáros, egyetemi docens – MNL-OL, PPKE)

A magyar medievisztika megalapozója: Fraknói Vilmos

Fazekas István (egyetemi tanár – ELTE, HUN-REN Egyetemtörténeti Kutatócsoport)

Fraknói Vilmos és módszeres magyar kora újkor-kutatás kezdetei

Nemes Gábor (tudományos főmunkatárs, intézményvezető – Fraknói KCs.,

Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ)

Fraknói életmű-bibliográfiája

10.30–11.00 Diskusszió

11.00–11.30 Szünet

V. szekció, 11.30–12.30 (Moderátor: Fedeles Tamás)

Lakatos-Balla Attila–Balla Tünde (Nagyváradai Egyházmegyei Múzeum és Levéltár)

Rómer Flóris és Fraknói Vilmos nagyváradi irathagyatéka

Lőrincz Zita (MA-hallgató, PPKE BTK)

Erdély Fraknói Vilmos történetírásában

Orsós Julianna (tudományos munkatárs – Fragmenta et Codices Kcs., HUN-REN–OSZK)

Fraknói kutatásai kortársai (Thaly, Marczali, Kossuth) szemében

12.30–13.00 Diskusszió

VI. szekció, 15.30–16.30 (Moderátor: Tusor Péter)

Hőgye Attila–Cziráki Csongor (BA-hallgatók, PPKE BTK)

Fraknói mint az MTA főtitkára

Oláh P. Róbert (tudományos segédmunkatárs, levéltáros – Fraknói KCs., Győri Egyházmegyei Levéltár)

Fraknói Vilmos publicisztikája Trianon előtt s után

Rétfalvi Balázs (külső tudományos segédmunkatárs, gyűjteményvezető – Fraknói KCs., Szombathelyi Egyházmegyei Levéltár) – Kanász Viktor (Fraknói KCs.)

Fraknói Vilmos († 1924), Trianon áldozata

Diszkusszió 16.30–17.00

17.00 A konferencia lezárása

(Szovák Kornél és Tusor Péter kurátorok)

Kurátorok

TUSOR PÉTER, SZOVÁK KORNÉL

Igazgató: Kanász Viktor

Aligazgató: Sági György

Szervezők

Nagyváradai Római Katolikus Püspökség
Fraknói Vilmos Római Történelmi Kutatócsoport
PPKE BTK

Moravcsik Gyula Intézet

Együttműködő partner

PPKE BTK Kubinyi András Történelmi Műhely

További információk

www.institutumfraknoi.hu

Kapcsolat:

kanaszviktor@gmail.com

Rövidítések

Fraknói KCs. – Fraknói Vilmos Római Történelmi Kutatócsoport, HUN-REN PPKE-PTE

ELTE – Eötvös Loránd Tudományegyetem

HUN-REN – Magyar Kutatási Hálózat

MGyI – Moravcsik Gyula Intézet, HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont

MNL-OL Magyar Nemzeti Levéltár, Országos Levéltár

OSzK – Országos Széchényi Könyvtár

PPKE – Pázmány Péter Katolikus Egyetem

PTE – Pécsi Tudományegyetem

SzTE – Szegedi Tudományegyetem

MTA-PPKE Fraknói Vilmos
Római Történelmi Kutatócsoport

Bölcsészettudományi
Kutatóközpont
Moravcsik Gyula
Intézet

NAGYVÁRADI
RÓMAI KATOLIKUS
PÜSPÖKSÉG

HUN-REN
Magyar Kutatási Hálózat

